

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Затим у огласу мора се означити *процењена вредност* пописаних добара. То ће извршна власт узети, такође, из аката пописа, пошто, као што знамо, процедура пописа обухвата и процену пописаних ствари (§. 466. а.)¹⁾. Напоследку, у огласу мора се означити *дан* продаје као и *место* где ће се ова вршити.

По §. 477. у огласу продаје непокретних добара треба означити и интабулације (прибелешке) које буду на њему евентуално постојале. Ово означавање нема разлога. Пошто, као што смо казали, купац на јавној продаји добија добро чисто, без икаквих хипотека (натхипотека, прибележака, натприбележака), без обзира на то да ли је суд, у извешћу о коме говори §. 472., избележио из хипотекарних књига све хипотеке и прибелешке (§. 489., став трећи, допуна од 14. јула 1898. год.). Отуда, за купце на јавној продаји равнодушна је ствар, да ли на добру које се продаје постоје или не какве хипотеке. Због тога, у колико су у питању они, обзнањивање интабулација у огласу нема никаквога значаја. А да ли то има значаја за хипотекарне повериоце? Нема такође, јер за те повериоце довољно је да буду на продају позвати; никакве потребе ни користи нема, да се они у огласу обзнањују.

Међутим, што је добро обзнанити, то су службености које пописату непокретност терете. Та ограничења дужникове својине прелазе и на новог господара, те су стога надметачи заинтересовани, да те терете знаду. А ово означавање баш законодавац не тражи, као што смо о томе напред опширније говорили.²⁾

¹⁾ В. нашу књигу: *О попису за извршење одлука судских*, I.: услови формалности и дејства пописа, стр. 24..

²⁾ За доказ штетних последица које може имати, за купце на јавним продајама, необјављивање служ-

У француском праву, оглас продаје не садржи, ако се тиче непокретних добара, ни означавање хипотека ни означавање осталих права уписаних на пописаном добру. Хипотеке се не означају стога што су оне равнодушне за купца на лицитацији, пошто продаја има за дејство

бености које терете пописану непокретност, ми ћемо навести само један распис Министра Унутрашњих Послова од 1. јуна 1872. год. П.Вр. 1890., упућен властима надлежним за извршење грађанских одлука судских:

„Г. Министар Правде доставио је г. Министру Унутрашњих Дела, како је у Касационом Суду, решен један спор о службености једнога дућана са авлијом, која је на јавној лицитацији продата без свакога ограничења, а овај је имао право службености на авлију других дућана, који припадају другом господару, како је дакле тај случај решен у том смислу, да купац означеног имања, код јавне и неограничене куповине, мора да трпи ограничење своје непокретности без икакве накнаде, а да је, вели, знао за то ограничење, сигурно би се другаче при куповини управљао. Па поводом овога г. председник истог суда, изјавио је своје мишљење, како би ваљало у оваквим олуцајима поступати.

„Тако, вели г. председник, био би у овоме једини и прост начин тај, да полицијске власти саме, приликом продаје имања, сазнају о свима теретима, који на њему постоје, о службености где једна ствар другој за употребу служи (§. 332. грађански законик), ако би господар службености имајући, имао писмена уговора судом окружним или иначе потврђена; о личној службености, н. пр. удовичко или сестрино уживање и удомљење, осим ако не би продаја била са њиховим пристајањем. А све ово могло би се дознати нешто од самог господара чије се добро продаје, нешто од суседа или тугора ако би их било.

„Што се год буде при овоме сазнало, то да се, вели даље г. председник, објави с том приметбом, да онај, који би имао подобно право, па би пропустио до дана продаје продавајућој власти јавити, може то право према новом купцу изгубити. Овим начином био би и јавни купац у сопствености сигуран, а он и треба да је много сигурнији од приватног купца, јер при јавној продаји раде власти државне, којима закон налаже сваку одговорност.

„На основу овог мишљења г. председника Касационог Суда, Министар Унутрашњих Дела, да би предупредио могуће спорове и оштете купаца при јавним продајама, препоручује начелству — управи — да се оно са потчињеним му средним властима — кварталним одељењима — при јавним продајама непокретности, у смислу горе изложеног начина о свима теретима и ограничењима продајућег се добра извештава, па то пре продаје објављује, те да купци знају шта купују и са каквим ограничењем“ (В. Полицијски Зборник закона, уредаба и расписа у Краљевини Србији. Уредно Дим. С. Калајџић. Београд, 1905., стр. 1265 и 1266.).

гашење свију хипотека (la purge des hypothèques). Хипотекарни повериоци имају само право на излицитирану цену, која се између њих распоређује онако како је то прописано у чл. 749. и даљим (titre XIV) грађ. суд. поступка (la procédure de l'ordre, код нас: распоред новаца). У

Приметићемо да онај део овога расписа који позива имаоце службености, да за ове јаве полицијској власти до дана продаје, како би она о томе могла известити купце на јавној продаји, а ако они то не би учинили, да то право могу према лицитанту коме је добро уступљено изгубити, тај део, дакле, расписа нема ослоња у закону, због чега он није веќе појединце ни суд. Ако је титулар службености учинио све што је било потребно по одредбама гл. III. (§§. 331. à 393.) грађ. законика за стицање њено, он нема даље да се брине о њеном опстанку: сваки потоњи прибавилац добра на коме она постоји има, онако исто као и његов претходник, да сноси, на прибављеном добру, ограничења својине која се састоје у службености (стварној или личној). На њему је да се претходно извести, да ли на дотичној непокретности има и каквих службености. И ово важи, такође, и за јавне продаје. Ми смо, истина, казали да би, код ових продаја, требала власт да помогне појединцима у њиховој дужности да се о службеностима извести, али ако би, и поред те помоћи, купац на јавној продаји остао у незнању извесне службености, имаоц ове не би могао отуда трпети никаквог уштраба.

Још ћемо додати, на адресу цитираног расписа, да се, како изгледа, у њему код стицања службености не прави разлика између *titulus-a* и *modus acquirendi*. По њему, као да би уговор о службености био довољан за њено постојање. Међутим, то није тачно. Уговор о службености само је *titulus acquirendi* (основ стицања), али да би службеност *уостojала*, потребан је још и *modus acquirendi* (начин стицања — §. 342. грађ. зак.), а он је код нас, где нема баштинских књига, у пракси тај: да се службеност уведе у интабулационе протоколе. Отуда, ако је неко имао само уговор о службености, али овај није био увео у речене протоколе, он не може, према купцу који је јавном продајом стекао својину на истом добру, никакву службеност истаћи (§. 298. грађ. зак.). Шта више он, у одсуству тога увођења, није постао власник права службености ни према својој саговорачу, пошто се, по нашем законодавству, стварна права ни *inter partes* не стижу пре предаје (традиције), овде увода у судске књиге. Питање само може бити о ономе титулару службености који је, пре јавне продаје, био стекао застарелошћу (узкупацијом) службеност на добру које је продато (§§. 926. и 929. грађ. зак.), али се у расправљање његово овде не можемо упуштати. (Упућујемо, поводом овим, читаоце на исприну расправу Јована Лончарића, *Прибављање стварних службености застарелошћу и губитак услед неупотребе*, објављену у *Браничу*, год. 1906.).

огласу се једино позивају повериоци који би имали законске хипотеке, да ове улишу пре него би суд донео своју дефинитивну одлуку о свршеној продаји названу: le jugement d'adjudication (чл. 696. франц. грађ. суд. пост., Boitard, Colmet-Daage et Glasson, *op. cit.*, II, p. 442.). Што се тиче осталих прибележених права на пописаним непокретностима, о њима треба да се лицитанти сами известе у надлештву у коме су јавне (баштинске) књиге (le bureau des hypothèques).

§. 477. треба допунити тиме: да се, у огласу, мора означити, чија се добра продају, и ако је једна продаја већ била, да је то нова продаја и да се она врши на штету купца са прве продаје (§. 484.). Оно прво означање §. 477. не садржи јамачно стога што се оно подразумева. Међутим франц. грађ. суд. пост. изречно наређује да се и име дужниково (le saisi) назначи, а тако исто и повериоца који је тражио попис (le saisissant), као и дан пописа и његовога увода у књиге¹).

§ IV. Саопштење продаје.

Продаја пописаних добара саопштава се двојачко: *колективно* и *индивидуално*. Колективно се продаја саопштава оним лицима за која није у закону нарочито казано, да ће им се она индивидуално саопштити. Када се прегледа списак лица којима се, по § 478., продаја има индивидуално саопштити, онда видимо да се продаја, у главном, колективно саопштава лицима незаинтересованим, т. ј. трећим лицима, дакле лицима чија права нису ангажована у продаји. То су лица којима се продаја саопштава једино у томе циљу да би број надметача на продаји био што већи, како би се, услед тога, могла записана добра добити што већа цена. Изузетно, као што ћемо мало ниже видети, има једна категорија заинтересованих лица којима се продаја саопштава колективно, и ако би, с погледом на њихову заинтересованост, требало и њима продају индивидуално саопштити. Видећемо зашто се ово последње ипак не чини.

Лица којима извршна власт мора продају саопштити индивидуално означена су у § 478.. Та лица су ова:

1-во, *Дужник*.²) Нема сумње да дужник долази међу лица која продаја у најве-

ћем степену интересира. Он има очевидно рачуна да његова добра на продаји изиђу што скупља, како би њима што више дуга отплатио. Стога за њега није ни најмање равнодушно да ли ће он продају присуствовати или не. Његово присуство продаји јесте једна гаранција да ће се ту испунити све формалности законом прописане, формалности којима је циљ да се интереси како поверилаца тако и дужника што боље очувају. Благодарећи своме присуству продаји, дужник ће имати могућности, да на лицу места себи осигура потребне доказе којима ће утврдити евентуалне неправилности које би се могле десити при продаји.¹)

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Живојин М. Перих

„О ДОКАЗИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ“

(НАСТАВАК)

Кад је реч о пракси, г. др. Марковић би најбоље учинио да ћути. Он је има таман толико колико је довољно да се буде један добар деловођа у суду. Ми чикамо г. др. Марковића да наведе ма и један

рални начин, и који искључује свако разликовање, да се продаја има саопштити дужнику.

Може бити и такав случај да на добру које се продаје постоји каква лична службеност, послуга (*usus*), ужитак (*usufructus*) или обитаване (*habitatio*). Треба ли тада продају саопштити и имаоцу службености или само ономе који је сопственик и који се у римском праву, код ужитка, звао *nudus dominus* (а његова својина *nuda proprietas*)? Овде ваља правити оваку разлику: Ако је попис *старији* од службености (он је добијен пре него је ова конституисана — § 342. грађ. законика), тада јавна продаја пописаног добра гаси службеност (право купчево овде се мери према праву повериоцем), и, у том случају, и имаоца службености има се позвати на продају: он и *dominus* заједнички тек сачињавају право власника добра, а ми смо горе видели да продају треба саопштити и ономе чије се добро продаје. Ако је, пак, попис *познији* од конституисана службености, тада, пошто купац добија у том случају добро под теретом службености (§ 29. грађ. зак.), продаја је за титулара ове *res inter alios acta*, и, због тога, она нема да му се саопштава. Пста ова резновања имала би се применити и на стварне службености које би теретила пописано добро.

¹) Француски грађански судски поступак, оригиналан у првој фази својој (суђење) нарочито по томе што спором руководе парничари а не суд (као код нас), тако исто је оригиналан по томе и у другој фази (извршење). Ми ћемо само напоменути ово, што нам је овде потребно, да поверилац који је тражио попис непокретног добра и добио га има сам да састави акат који се зове *le cahier des charges*. Тај акат садржи у главном услове продаје (*de l'adjudication*) и цену коју поверилац даје пописаном добру (*la mise à prix*) и по коју је он дужан добро примити, ако на дан продаје не би било надметача (*les enchérisseurs*), као што стоји у члану 706. франц. грађ. суд. пост. (Boitard, Colmet — Daage et Glasson, *op. cit.*, II, p. 448). Тај акат (*le cahier des charges*) поверилац је дужан, пре продаје, саопштити дужнику на тај начин што ће га позвати (*la sommation*) да дође у судску писарницу (*le greffe*), да се са њим упозна као и да присуствује седници судској (*à l'audience du tribunal*) у којој ће он, дужник, и улисани повериоци (хипотекарни) дискутовати са њим, повериоцем који је тражио извршење, о условима продаје, а тако исто и утврдити дан продаје. На тај начин дужник зна када ће се продаја објавити. Он зна за тај дан, пошто се он споразумно са њим и одређује. За покретне ствари важи пропис чл. 613. франц. грађ. суд. пост., по коме продају мора поверилац дужнику саопштити најмање осам дана пре. Boitard, Colmet — Daage et Glasson, *op. cit.*, II, p. 349.

пример из јуриспруденције касационог суда у коме је ово питање о обавезној дужности вршења увиђаја у случају који предвиђа § 54. нашег кр. пост. расправљено онако како га решава г. др. Марковић. На против, посведневна је пракса судова: да судови код дела која *остављају трагове*, редовно наређују вршење увиђаја, ако исти није из ма каквог узрока извршен и враћају иследницима ислеђења да се исти изврши, само ако још има могућности да се исти изврши, т. ј. нису потпуно уништени трагови извршеног дела. Ово је такав дефект у истрази да се на исти обраћа нарочита пажња јер је без увиђаја, у већини случајева, немогуће утврдити саму егзистенцију злочина, а још мање исти квалификовати, као н. пр. код паљевине, опасне крађе. Није ли вам познато г. др. Марковићу, оно стереотипно изражавање у оним многобројним решењима о стављању под суд: *„према полициском увиђају и исказу оштећеног, стоји дело“* н. пр. паљевине, опасне крађе, из кога се види да се код ових дела увек мора да изврши увиђај? Г. др. Марковић је и сувише куражан, кад хоће и праксом да одбрани своје накардно објашњење и придавање смисла § 54. кр. поступка.

Друга наша примедба тичала се тврђења г. др. Марковићевог, у његовој књизи: да *„суд не може на претресу одлучити да се увиђај“*, који је иследник пропустио да учини, или је учињен, али је непотпун и неправилан, *„изврши преко иследног судије“*.

Ми смо казали да је ово тврђење погрешно.

Може суд да изврши овај увиђај или преко свог иследног судије или преко једног судије у опште, па био он члан колегије која је извиђала ствар на претресу или не био. Ово је толико ноторно и неспорно да је излишан сваки даљи говор о томе. Треба само прочитати §§ 208. и 25. кр. пост. па ће се одмах видети да је овако као што ми кажемо. То признаје и сам г. др. Марковић, кад се у своме одговору овако изражава:

„Не треба бити велики практичар, па знати да увиђаје које суд наређује на главном претресу, махом врши иследни судија, као ни то да је та пракса константна. У осталом“ — вели даље г. др. Марковић — *„ја то нисам ни спорио, већ сам само тврдио, да је та пракса, па макар она и на закону била основана, рђава“*.¹)

Дакле баш тако г. др. Марковићу! Нисте ни спорили да овај увиђај може да изврши иследни судија. А шта је онда ово, г. др. Марковићу? Цитираћемо баш све ваше речи са стране 166. да се не би мислило да смо ми нешто извртали:

„Ако суду, према томе, треба да допуни какав увиђај, то он *једино*²) може учинити преко једног судије, као члана колегије, која је извиђала ствар на претресу. Ово је сасвим и основано, јер чим је суд нашао, да је увиђај који је иследник извршио, непотпун, онда је

¹) Проклета та пракса, баш она једнако смета г. др. Марковићу.

²) Курзив је наш.

»најлогичније да суд сам верификује рад «иследников или да га попуни. — Са «истог разлога не може суд на претресу «одлучити, да се увиђај изврши преко «иследног судије. Ово не може да буде «још и с тога, што тада иследног судије «у опште и нема, јер се он претворио у «државног тужиоца, који не може више «понова на себе узимати улогу ислед- «ника».

Зар, ово није категорично тврђење: да иследни судија не може да изврши увиђај о коме је реч и оспоравање права суду, да на претресу одлучи извршење истог преко иследног судије, већ да то може учинити «једино» преко судије који је био при извиђању на претресу?

Или је г. др. Марковић заборавио на горње своје речи на стр. 166. своје књиге, или просто ухваћен у једној својој погрешци неће то да призна, већ забашурава како он «није ни спорио да иследни судија може да изврши увиђај о коме је реч.»

»Пракса би требала — наставља даље «г. др. Марковић, у своме одговору — «да избаци потпуно увиђај од стране «иследног судије. просто с тога, што је «он већ по тој ствари био у улози странке, «био је државни тужилац». Ама није реч о томе шта би требало да буде г. др. Марковићу, и да ли је ова пракса добра или рђава. О томе ми нисмо ни говорили. Реч је о томе: како је *по закону*, а да је по закону овако као што смо ми тврдили, увиђате и сами.

При третирању питања о доказној вредности увиђаја, о чему је реч у «§ 14. увиђај као доказ» на стр. 167. књиге г. др. Марковића, ми смо у нашем приказу у овоме листу, приметили писцу што прави разлику у погледу на доказну вредност увиђаја у случају кад је увиђај извршио цео суд и увиђаја, који је извршио иследник или један судија. Рекли смо да наш законодавац у § 223. кр. пост. у погледу на доказну вредност увиђаја не прави ту разлику. Било да је увиђај вршио цео суд или само један судија, само ако је он учињен «по начину који је законом прописан», — § 223. кр. пост. — у оба ова случаја увиђај има исту доказну вредност. Те разлике у погледу на доказну вредност ова два увиђаја, т. ј. увиђаја који изврши цео суд и увиђаја који изврши један судија, «само ако је учињен по начину који је законом прописан», нема, тврдимо ми и опет, по нашем закону и чикамо да нам г. др. Марковић пружи ма и један пример из јуриспруденције касационог суда у коме је овај § 223. кр. пост. другчије схваћен него овако као што ми схватамо. «Судски је увиђај», рекли смо ми, «и један и други «т. ј. и онај који је вршио цео суд, као «и онај који врши само један судија са писаром, и кад се у овом §-у принци- «пијелно каже: «судски увиђај», — по «чему се онда може извести да законодавац ту прави неку разлику у погледу «на доказну вредност увиђаја у једном и «у другом случају о коме је реч, т. ј. да «увиђају у првом случају придаје већу «казну вредност а у другом случају мању?».

Г. др. Марковића је толико разљутила ова наша примедба да нам са висине уображеног ауторитета овако додајује: «Овакву је замерку могао истаћи само «човек који није разумео одељак у коме «се говори о увиђају као доказу. Јер ап- «солутно нигде ја нисам казао, да наш «законодавац прави разлику у погледу на «доказну снагу увиђаја према томе да ли «је увиђај вршио цео суд или један судија».

Подвучимо горње речи г. др. Марковића у његовом одговору, а сад ћемо цитирати од речи до речи саме његове речи из његове књиге о овој ствари, па ће се видети: да овај човек или сад не зна шта говори, или ако зна, притешњен у једном апсурду који је пређе тврдио, очајнички бега од својих речи.

Ево дакле шта је рекао г. др. Марковић на стр. 167 у § 14. увиђај као доказ о овом питању:

»Колику ће доказну вредност имати «увиђај, зависи од тога: да ли је увиђај «извршио цео суд или га је извршио «иследник или један судија.

»У првом случају, т. ј. кад је увиђај «вршио цео суд па било то на главном «претресу или на лицу места, несумњиво «је да ће увиђај имати највећу доказну «вредност.»¹⁾ Највише вере поклоните се «таквом увиђају просто с тога, што су «се све судије, које имају да реше кри- «вичну ствар, саме својим чулима непо- «средно увериле о постојању или непо- «стајању једне важне чињенице. То и јесте «увиђај у правом смислу.....

»У другом случају т. ј. кад је увиђај «вршио иследник или један судија, и кад «се протоко таквог увиђаја има само да «прочита на главном претресу, — увиђај «несумњиво има мању доказну вредност»²⁾ од увиђаја у првом случају. Ово је са «свим објашњиво, јер овде се не може «говорити о непосредном чулном опажању «судија, који имају да суде: судије овде «и не виде «предмет увиђаја... Овакав «увиђај, који суд има да употреби као «доказ, није дакле прави увиђај, т. ј. не- «посредно чулно опажање свих судија, «већ је он *сведочење*».

Из горњих излагања г. др. Марковића о овој ствари јасно се види да се овде прави разлика у доказној вредности увиђаја у једном и другом случају, о коме је реч, ну, које разлике међу тим нема *по нашем закону*. Узалуд се г. др. Марковић копрца да ту «има нешто» што ја нисам разумео и «што ме је збунило». Јасно се види да г. др. Марковић овде придаје увиђају у првом случају «нај- «већу доказну вредност», у другом «мању доказну вредност». А да ово разликовање није само теоријско, види се по томе што у самом почетку третирања «увиђај као доказ», издаже § 223. кр. пост. па одмах за тим прелази на само питање: колику ће доказну вредност имати увиђај, и погрешно га расправља.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Милош М. Станојевић
судија.

ЖЕНЕВСКА ПОЛИЦИЈА СИГУРНОСТИ

И код нас се осећа у последње доба мало већа заинтересованост за питања чисто полицијска. С једне стране јављају се у доста великом обиму радови на полицијској литератури, а с друге стране опажа се воља појединих шефова, да учине неке измене у досадашњој организацији наше полиције. Радови, који се периодично појављују у нашој полицијској литератури, могу се у главном поделити на две врсте: а. преводе појединих важних ствари из научне полиције и б. оригиналне радове неких полицијских чиновника. Први радови, радови из научне полиције, бесумње су од велике важности за већину наших полицијских чиновника, од којих један врло мали део може да се служи страном литературом; а други, оригинални радови, указују, ма да у врло слаби контурама, правац, којим треба приликом нове организације наше полиције да се кренемо.

Баш тај покрет, који се јавља код нас у последње доба на овоме пољу, а нарочито жеља, да се најзад приступи што бољој организацији наше полиције, реко смо што бољој организацији, јер од садашње организације полиције у Београду и у унутрашњости не може се много очекивати, натерао нас је да проговоримо мало опширније о Женевској полицији сигурности. Београд, који броји око 90 хиљада становника, Београд, кроз који пролази свакодневно маса непознатих странаца, треба једаред да има полицију, која би могла са успехом да дела. Разуме се, да оно што чини те београдска полиција не одговара потпуно своме задатку, не долази однемарности полицијских органа, који се труде, на све могуће начине, да раде и ураде што боље, савесније, него отуда, што су београдској полицији додељени многобројни послови, које данас модерна полиција не треба да врши, ако неће свој прави и најглавнији задатак да потисне у назад, и, отуда што чисто полицијски послови нису сепарирани, већ их врше једни исти органи. Ево два принципијелна узрока са којих београдска полиција рамље, и са којих ће увек рамати, ако јој се што пре не притекне у помоћ коренитим реформама.

Мало час помену смо, да су београдској полицији додељени многобројни послови, које једна модерна полиција не би требала да врши и да ти послови нису сепарирани, т. ј. дати разним органима у рад, те с тога нека нам буде за часак дозвољено, да пређемо на питање о томе: шта је полиција, и, које су њене дужности, како бисмо могли што боље наставити даље излагање.

Под полицијом разумеју се мере, које предузима државна администрација ради одржања реда, безбедности и здравствениости грађана. Ову смо дефиницију полиције позајмили од г. Буржо-а, дугогодишњег директора бриселске полиције. Све, што је изван ових задатака полиције, треба одстранити од ње, ако се хоће, да она, своју напред обележену дужност, с успехом врши. Ови задаци, које мо-

1) Курзив је наш.

2) Курзив је наш.

дерна полиција има да савлађује, чине, те се полиција дели на две велике гране: на административну и судску. Каква је то административна, а каква судска полиција? *Административној полицији* дужност је да се стара о одржавању реда у месту, у коме дела и да извршује законе наредбе о уредбе, које се односе на јавни мир. *Судска полиција*, међутим, стара се о нечем сасвим другом. Њена је дужност да истражује злочине, преступе и иступе, чије извршење није могла административна полиција да спречи, и да о томе, што уради на томе пољу, прикупила доказе и ставља их на расположење компетентним судовима. Но, да би се сви ти послови отправљали с успехом, није свима полицијским органима додељено да врше све послове, чију многобројност не би могли савлађивати ни поред њихове најбоље воље, већ је извршена подела послова. На тај начин створена су разна полицијска одељења, чији су послови специјализирани, а чији рад тежи принципелном задатку полиције: одржању реда, безбедности и здравствености грађана. Број тих разних одељења зависи у главном од броја становника у местима, у којима полиција дела. Тако, у женевској полицији имамо дирекцију централне полиције, полицијске комесаријате, који одговарају нашим квартовима, жандармеријске станице, полицију сигурности, којој је додељена и политичка полиција и полиција наравствености, полицију странаца и санитарску полицију.

После овога кратког увода вратимо се на говор о полицији сигурности.

Делокруг рада полиције сигурности.

Данас су од полиције сигурности одузети многи послови, које је она све до скоро вршила, и њој је остављено само да истражује злочине и преступе и њихове учиниоце. Ну ипак, и ако је полиције сигурности принципелан задатак да истражује злочине и преступе и њихове учиниоце, дају јој се и дан-дањи у рад и други послови, што је случај и са женевском полицијом сигурности. Тако, женевској полицији сигурности придодата је и политичка полиција и полиција наравствености. Неће бити на одмет ако овом приликом проговоримо и реч-две о овим двома полицијама, а уједно расправимо и питање о томе: да ли је умесно доделити полицији сигурности старање и о овим пословима.

а) *Полиције наравствености* дужност је да ради на репресији законом забрањене проституције и да врши надзор над локалима, у којима се врше радње противне наравствености. Послови ове врсте, које врше полицијски органи, врло су незахвалне природе, јер је познато и из искуства, да људи, који се баве овом врстом послова, необично лако и брзо падају у искушења и компромитују се. За доказ овога тврђења, држимо, да ће довољно бити, ако само поменемо дело д-ра Луја Фијо-а „Полиција Наравствености“, у коме је д-р Фијо, на основу аутентичних података, изнео масу гадости, које су починили агенти париске полиције сигурности вршећи дужности ор-

гана наравствене полиције. Стога држимо, да би понајкорисније било одвојити од полиције сигурности наравствену полицију. Но поред овога разлога за одвајање ових двеју полиција једне од друге, има још један. Често се пута и од врло малог броја агената полиције сигурности, мора одвојити по неколико људи, који ће или радити на репресији законом забрањене проституције, или уређивати акта проститутки, или присуствовати прегледима проститутака у диспансерима.

б) *Политичка полиција* има да води рачуна о одржању државног поретка. Она се брине за монархе и њихове породице; она ради за рачун дипломатије па и војске. Органи ове полиције не мора да буду многобројни, већ интелигентни, добро ситуирани, најзад људи, који могу имати приступа у свима друштвеним круговима. Услови, који се траже за једног доброг агента политичке полиције обично манкирају агентима полиције сигурности, те стога они те послове и не могу вршити с успехом. Са тих разлога у многим бољим полицијама политичка полиција засебно дела, или је придодата полицији странаца, као што је то случај у бриселској полицији.

Организација женевске полиције сигурности.

Има ваздан услова од којих зависи, да ли ће једна полиција сигурности моћи да отправља с успехом дужности, које су јој поверене. Није довољно извршити паметну организацију полиције сигурности на хартији и озаконити је — дакле имати само добру законску организацију — већ је потребно имати што потпунију унутрашњу организацију. Законском организацијом обележава се делокруг рада полиције сигурности с једне стране, а с друге, одређује се број агената, начин њиховог наименовања, величина плате и пенсије. Док, на против, унутрашњом организацијом има да се одреди начин рада и подела агената у разне секције, према врсти послова и њиховим подобностима. И законску и унутрашњу организацију женевске полиције сигурности извршио је, с пуно успеха г. Рено, шеф полиције сигурности, о коме, узгред буди речено г. Горон, б. шеф полиције сигурности у Паризу у својим „Мемоарима“, с пуно хвале говори.

Да видимо ко ради у женевској полицији сигурности а уједно и начин рада.

1. *Шеф полиције сигурности*. На челу полиције сигурности стоји један инспектор полиције с титулом шефа (члан 2 зак. о организацији женевске полиције). Одмах на овоме месту имали бисмо да учинимо једну примедбу. Рекли смо, на челу полиције сигурности стоји један шеф у рангу инспектора полиције. Тим, што шеф полиције сигурности није дат ранг комесара полиције, нанете су јој велике штете, јер је делатност њенога шефа у врло често прилика скучена. Један комесар полиције може вршити претресе станова и хапшења и изван случајева флагрантних преступа, а на основу делегације генералног прокурора и истражног судије, док, међутим шеф полиције сигурности не може бити делегиран за вршење претреса станова,

јер није комесар полиције. Ну, последњим пројектом о организацији женевске полиције сигурности исправљена је ова грешка и шефу полиције сигурности дат је ранг комесара полиције. Иста оваква грешка постајала је и у париској и у бриселској полицији, али је она давно исправљена.

Да видимо какве су дужности шефа полиције сигурности. (Поставиће се)

Стеван Д. Тодорић

СЛОБОДНА ВОЉА И КАЗНЕНО ПРАВО

Dr Hugo Meyer

ПРОФЕСОР ПРАВА У ТИВИНГЕНУ

Није без основа речено за Густава фон Римелина да се он, признајући слободу воље, ставио на супротно гледиште ономе које заузимају већина новијих писаца. Све је више мода, и то не у обичном животу, где се људи узајамно сматрају без устезања слободним и одговорним, већ у филозофским и популарним списима, да се човек представи као продукт природе, а његове одлуке као неслободне. Па и у правним расправама, у колико се ове у опште упуштају у ове опште ствари, узима ово схватање све више и више маха. Пошто је већ Фајербар у почетку прошлога века поставио читаву теорију казног права на порицању слободне воље, расте сада све више број гласова, који оспоравају казни карактер одмазде и сматрају је више или мање као једну меру васпитања или сигурности. Од особите је важности у овом погледу нарочито т. зв. социолошка школа, која сматра злочинство као неизбежну последицу друштвених прилика, и с друге стране т. зв. антрополошка школа, која сматра злочинство као неизбежну последицу личних својстава и особина злочинца. Ово друго схватање јесте оно, које се у току прошлога столећа из Италије све више и одушевљеније ширило, и чији је најважнији заступник Ломброзо, чија је књига *l'uomo delinquente* много пута преводена, и чије су присталице делом поправиле науку свога учитеља. На супрот томе не оскудева ни у заступницима старог схватања, и на овоме, старомодном становишту оснива се ова расправа. — По себи се разуме при томе, да ми не смемо тврдити постојање неограничене слободне воље т. ј. могућност одлучивања без мотива, без основа за рад. Тако ако би се десио случај, да на обе стране — за и против — имамо мотиве исте јачине, то се не би могло доћи до одлуке. Буриданов магарац, који стоји између два једнака навилјика сена и не налази разлога да приђе једном или другом, морао би по нашем мишљењу, теоријски узето, несумњиво липсати од глади. Овде је више стало до тога, да ли се човек без своје воље одлучује под утицајем мотива, који на њ дејствују, или је он у стању, да изврши избор између њих; тиче се ствар дакле само т. зв. ограниченог индетерминизма или, што на исто излази, ограниченог детерминизма.

Свакојако да нису мали разлози, због којих се може бити склоно, да се изразимо *против* слободне воље и само у овом ограниченом смислу, дакле за потпуну неслободу воље.

Овде долази пре свега и на прво место *безусловна важност закона узрочности*, дакле безусловно везивање узрока и последице, које ми у околном свету налазимо. Ништа се не догађа у свету, што не би довољно било условљено свим оним што му је претходило, и с друге стране последица постојећих услова не може изостати, ако су ови потпуни. Почевши од кружења планета у васиони, до таласа у чаши воде, од најузвишенијих стена Алпа до најситнијег камичка песка, од ужасног земљотреса и грмљавине до тинго расцветавања малог цупољка на цбуну, свака је појава у природи таква и само таква, како она одговара односима и узроцима, који су јој претходили; свако биће које постоји и све што се догодило неодвојно је везано гвозденим ланцем природне нужности. Зар није према томе лудост и дрскост у овом односу захтевати изузетак за људско одлучивање? Зар извор стварања треба тако рећи да код сваког човека и у сваком тренутку понова почне вретити, и зар ми не морамо да се задовољимо радије тиме, да је човек само један део, и то само један управо мајунши део у ланцу природних појава? И кад нам наша свест каже, да смо ми господари својих одлука, зар то не може бити *убражање*, које има судбину, да ишчезне пред оком науке? Зар не учи Спиноза да би камен што пада, кад би добио свест, имао осећај, сам својевољно да жури у правцу земље, а код Шопенхауера налазимо ово место: „Замислимо човека, који би стојећи на улици, самом себи казао: „Шест је сати у вече, рад је свршен. Сад могу шетати, или могу ићи у клуб; могу се пети такође и на торњ, да би видео залазак сунца; могу ићи и у позориште; могу посетити овог или оног пријатеља; могу отићи и у свет и не вратити се више. Све ми то стоји на расположењу, имам потпуну слободу воље, па ипак не чиним ништа од свега тога, већ идем опет својевољно кући, својој жени“. Тако је то — наставља Шопенхауер — „као кад би вода говорила: „могу да направим велике таласе (да! у мору и кад је бура), могу брзо и силно тећи (да! у кориту реке), могу тећи пенушећи се и брбуљкајући (да! као водопад), могу слободно као зрак скакати у ваздух (да! у водоскоку), напослетку могу се укувати и испарити (да! при 80° топлоте), па ипак од свега тога не чиним ништа, већ остајем својевољно, мирна и чиста у потоку.“

К томе долазе и чудновати резултати *моралне статистике* т. ј. они интересантни бројеви о односима и појавама друштвеног живота, особито о учестаности зло-

чинства и разних врста истог, о старости и полу учиниоца, о начину, како се злочинства распоређују на поједине врсте занимања ит.д. Ови се бројеви не могу никако, као што је с правом навођено, узети као закони у правом смислу; из њих ипак можемо сазнати фактичке догађаје прошлости, којима се не придаје никакво принудно значење за будућност. Такође они нису никако у том степену једнаки, као што се то обично тврди, шта више опажају се на њима разнолика, а делом и велика одступања. Али ипак мора јаче изненађивати једнообразност оних бројева. Или зар не пада у очи, кад је однос, у ком се сваке године појављују убиство без предумишљаја и паљевина, превара и крађа, правилнији од броја рађања и умирања? И у колико постоје одступања — а таква одступања последњих година била су час пријатна, час непријатна —, она се по правилу даду објаснити ближим или даљим односима, тако да се тиме привидно само појачава упечатљивост гвоздене нужности. Може ли се према томе некоме замерити, кад он из ове једнообразности изведе закључак, да се и овде на крају крајева тиче само природних појава, и да према томе са слободном вољом појединца врло рђаво стоји?

К томе долазе даље већ споменута антропометријска истраживања, која имају за предмет испитивања *физичку природу злочинца*. Готово је пропала сасвим теорија нарочитог злочиначког мозга, која се пре кратког времена појавила и која је дала повода великом броју испитивања мозгова правих злочинаца. Ништа се није утврдило, што се у овом правцу тврдило. Нити се утврдило, да мозак злочинчев има нарочите флексе или тачке, нити да садржи нарочите вијуге, нити да су бразде мозга особито јако или сувише мало удубљене. Чак није ни то доказано, да мозак злочинчев има просечно мањи обим, и да је лакши од мозга нормалног човека. Пре би овде могло важити оно, што се рекло при упоређењу у опште већег мушког мозга и у опште мањег женског мозга, да је управо стало више до квалитета но до квантитета. Природно је, да је исто тако лудо, описивати злочинца већим делом као човека, који има црну косу и већином с црвеном косом, са великом брадом, истакнутим чеоним костима, и затуреним челом, са отпунштеним ушима, као леворучног, с особеним начином хода ит.д. Недоказано је напослетку и то, да је злочинац нарочито очвршћао према спољним утисцима и осећајима бола, о чему се причају свакојаки чудни примери.

Пре свега мора се одбацити оно схватање, које је Ломброзо истакао на прво место, да све злочинство јавља као назадак у развићу људског друштва, да се исто појављује као једна врста атавизма, према чему би злочинац заузимао средину између мајмуна и нормалног човека. Сличне сумње, као против злочиначког типа, постоје и против тога, што се хоће да усвоје и нарочити злочиначки типови према врсти злочинства, тако да се тип убице с предумишљајем знатно разликује од типа крадљивца, тип убице без предумишљаја од типа паликуће, тип фалси-

фикатора од типа клеветника. На супрот томе стоји да се исто злочинство из разноликих мотива може учинити, тако да се не може допустити, да се, ослањајући се на разне врсте злочинства, говори о разним типовима злочинаца.

(НАСТАВИЌЕ СЕ)

Д-р Д. М. Суботић

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Најновије злочиначке мајсторије. (Наставка). — Једна млада хохштапелерка, која је узимала лажно име Л. фон Т., споразумела се са једним својим љубазником, да он дође у извесан одређени сат у једну радњу за женске хаљине и да је отуд одведе. Девојка је била пристojно обучена и чињила је на свакога добар утисак; она је претходно отишла у радњу и одабрала све најбољу робу. Једну нову горњу хаљину одмах је задржала на себи, а стари костим и све одабране ствари, заједно са квитираним рачуном наредила је да се пошаљу у Потсдам њеној матери, госпођи фон Т. Пошто је свршила све те трговачке послове, умолила је у радњи за допуштење, да може још мало поседети док дође по њу њен вереник, који је такође носио некакво врло звучно име. Како се мало по том, свакако у заказано време, појавио у радњи један отмен кавалер, ни у кога се није појавила ни најмања сумња.

Ускоро после одласка јави се на телефону госпођица фон Т. и замоли да се квитиран рачун пошаље, као што је већ казала, њеној матери у Потсдам, а пакет, напротив, да јој се пошаље у Берлин код њенога ујака. За свога ујака изабрала је име и адресу једнога нежењенога аристократу, за чије се навике већ раније била обавестила, те је знала да је он код куће. Послуга у кући овога аристократа примила је пакет, и ако није знала, да њихов господар има нећаку по имену госпођица фон Т.; али за то су исто тако радо дали пакет једноме носачу, који је мало по том дошао и објаснио да је пакет за госпођицу фон Т. погрешно ту предат. Носач је по том однео пакет у хотел или пансион, где је госпођица фон Т. заиста и станувала, под другим именом, као „студенткиња уметности“. Тако је хохштапелерка дошла поред новог костима и до других ствари, које је без пара купила, а сем тога и до своје старе хаљине.

*

Један пређашњи продавац цигара Рихард С. и неки покућар Макс Х. били су склопили друштво да врше крађе по дуваницима. Они су бирали такве дућане, који су имали засебне кабине за телефон. У времену, кад је први нешто куповао у дуваници, онај се други из које оближње куће јавио на телефону и тражио је самога продавца. Док је продавац ишао на телефон и објашњавао се са оним говорником, који је чинио једну повећу поруџбину, дотле је „муштерија“ отворио чекмеце и нестало заједно са свом готовином из њега.

4. Измамљивање оштећенога и неприметно нестајање варалице.

У филијалу Х-сове велике колачарнице уђе једнога вечера један петнаестогодишњи дечко и предаде продавачици једно писмо са напоменом да долази из Х-сове главне радње. Писмо је гласило:

»Драга госпођице!

Дођите, молим вас, одмах у главну радњу. Моја је жена изненадно оболела и сва је поцрнила и поплавила. Овај млади човек, који вам је ово писмо донео, може вас за то време заступати у радњи; можете му све слободно поверити. Дођите, молим вас, само што брже, не морате чак ни шепир метати на главу. Х.«

После краћег устезања реши се продавачица, да учини по молби из писма. Кад је она отишла, дечко испразни сву ручну касу и послужи још неколико муштерија, које су у том међувремену свратиле у радњу.

Добар успех, који је дечко пожео у првом случају, охрабрио га је да продужи своје авантуре и бивао је све смелији. У једном је писму наређивано продавачици из једне филијале, да доносиоцу писма преда 50 марака, »али да новац добро спакује, тако да се ништа не изгуби.« Кад се већ сазнало за његове злочиначке трикове, пошао му је посао само још једном за руком. Измамо је продавачицу да одмах иде у главну радњу, јер су тамо ухватили крадљивца на делу. — Пресуда за њега гласила је: годину дана затвора.

*

У једну трговину са млеком неколико дана узастопце долазила су два ђачета од 12 и 13 година и пили обично две чаше млека. Кад су једном дана опет дошли, умолили су трговкињу за мало воде, пошто немају новаца да пију млека. Жена, ни на шта и не слутећи, отиде у споредну собу и донесе две чаше воде. Са највећом мирноћом испише дечаки воду, захвалише се и опростише са напоменом да ће сутра дан доћи опет да пију млека. У одсуству трговкиње дечаки су јој изпранили чекмеце.

*

Из разних јужнонемачких вароши чуло се за ову врсту преваре.

Неки швиндлер К. најмио је мебларану собу, па онда од великих фирми поручивао цигаре или ципеле; у исти је мах молио да му се донесе и »кусур« од педесетице или стотинарке. Слуга би из радње дошао, предао робу и тражени курсур, а швиндлер К. је одлазио у побочну собу под изговором да донесе банкноту. Слуга је увек у таквим случајевима узалудно чекао на повраћај господинов, јер се овај одмах по пријему новца, на други излаз, изгубио из куће за увек.

*

Зграде са два изласка код многих »специјалиста« играју велику улогу, нарочито у случајевима, где им је потребно да се брзо и сигурно опросте своје жртве. Ту спада на пример и ова врста преваре:

Месарски калфа Е. нудио је многим берлинским гостионичарима јевтиног меса; њему је то било лако да набави, пошто је са службом био на кланици.

Кад је који гостионичар пристао на ту понуду, он га је одмах одводио на кланицу да тамо погоде и одмах изврше посао. Кад би дошли пред саму зграду, онда би калфа приметио, како је баш сада ту контролор, и тражио је од њега погођену цену, да он сам сву куповину изврши. Док је гостионичар чекао напољу, дотле је варалица нестала кроз позадни излаз.

*

Један двадесетогодишњи руски студент живео је на високој ноzi и трошио знатно више на што је имао прихода. Да би дошао до средстава за свој раскалашни живот, покушао је да изврши један необично ри ниран трик:

Једнога дана доведе се он у једном најмљеном аутомобилу пред један берлински хотел у Фридриховој улици. Под лажним именом »Кнеза од Маргарина« најми Д. две собе. На себи је имао униформу петроградске академије, сребром богато искићену. Истога дана отиде он код јувелира С. и изабере бриљанског прстења и минђуша у вредности 15.000 марака, с поруком да се све то пошаље на избор једној дами у његовом хотелу. Ту је опгужени био невероватно фино извршио припреме. Уз припомоћ момка који је чисто ципеле, удесио је Д. да подржава како у крвету лежи једна човечија прилика; опсену је допунио једном маском и лажном косом. Све је то требало да представља »даму«, која је имала да одабере јувеле. После подне дође јувелир са бриљантима. На његово чуђење би проведен кроз једну полумрачну собу, у којој је — како је »кнез« објаснио — у крвету спавала та »дама«. Тим је путем хтео он доцније да изстане. Извршено инсценирана швиндлерска маневра ипак није испала за руком услед предострожности јувелиреве. — Пресуда је гласила: два месеца затвора.

*

Као чиновник »дирекције за сиротињу« један берлински познати крадљивац умео је на овај начин да удеси свој злочин. Он је потражио неку удовицу Х. и објаснио јој, како је варош Берлин установила нарочити »фонд за ваљане удовице«, и ставио јој у изглед, да и она може добити отуда потпоре; неки барон фон Б. вршио је исплате за рачун фонда. По том приволи он госпођу, Х., да отиде заједно с њиме у најближу поштанску станицу, и ту инсценира привидан разговор на телефону са бароном фон Б.; разговор је завршио овим речима.

»Дакле, онда госпођа Х. може одмах доћи тамо да прими новац? — Лепо. Хвала!«

По том написа он госпођи Х. на једној цедуљци бароново име и стан, и посла да иде одмах барону, који ће јој извршити исплату потпоре. Навишна жена није више ни у шта сумњала и отишла је да потражи барона, а лажни јој је чиновник у том међувремену извршио у стану опасну крађу.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине вароши Чачка, актом својим Бр. 5672, пита:

»Јелка Н. удова из Чачка, ставила је забрану код суда овог, на примање Јанићија Н. земљ. из Бањице, од Милоша Н. гостионичара овл., а за обезбеду 186 дин. дуга по признаници, и ову је забрану суд овај, решењем својим Бр. 4377, п. г. одобрио, и то је решење извршним постало.

Дужник Јанићије, да би наплату овог дуга из ове залоге осујетио, оде те се саслуша код свог општинског суда и пореског одељења како он има примање у овл. вароши код Милоша Н. гостионичара овл.; и да ово уступа за своју како дуговану за прошлу тако и редовну порезу за ову годину.

На основу овакве његове изјаве, чачан. пореско одељење актом својим од 12. прошлог месеца Бр. 2587 и 2588 упућеним суду овоме тражи: да му суд овај узабрањено Јанићијево примање од Милоша одузме и пошаље на одужење његове — Јанићијеве — порезе, позвавши се и на чл. 101. зак. о непосредној порези.

Међутим овај Јанићије стања је врло доброг, и његова дугована пореза па и редовна може да се наплати из његове остале имовине у свако доба, али Јанићије то избегава само да плаћање овог дуга из овог примања осујети, што је све познато добро и његовом општинском суду па и самом пореском одељењу.

Услед овога суд учтиво моли уредништво за објашњење у првом наредном броју: је ли тражење пореског одељења умесно и на закону основано, и да ли суд овај мора по тражењу његовом — пореског одељења — поступити, т. ј. новац послати, на који је речена Јелка стекла право залог своје пре но што је одељење тражило новац актом својим за дужну и редовну порезу Јанићијеву?»

— На ово питање одговарамо:

По члану 108. закона о непосредном порезу, право државе на наплату пореза и приреза као и трошкова око пописа, првенствено је, и искључује све друге повериоце, без обзира на њихова обезбеђења.

Одредбе овога члана тако су јасне, у колико се односе на привилегије државе према обезбеђеним повериоцима, да никаквог двоумљења нема, кад је у питању у оште прече право наплате у случајевима, где дужник нема више имања.

У свима тим случајевима држава је, велимо у пречем праву, и такво разумевање закона стално је и код судова и кад административних власти.

Кад је, међутим, питање о томе: да ли је држава у пречем праву наплате и онда, кад извесно лице има више непокретних имања, па се једно прода за приватне дугове, а држава хоће да наплати порез на сва имања, онда се судске и административне власти сукобљавају.

Тако и Пореска Одељења и Пореска Управа редовно траже, да се сав дуговани порез наплати из продатог имања, без обзира што дужник има још имања из кога би се порез могао наплатити.

Исто тако чине и у случајевима продаје покретности и забрана.

Судови, међутим, гледају на ове случајеве са свим друкчије.

Они на име налазе: да се код продаја појединих делова имања, држава привремено наплаћује само за порез који пада на продато имање, а никако и за остало, упућујући државу да за остатак пореза продаје остало имање.

Чак се и Касаација решењем својим од 29. октобра 1897 г. Бр. 354, изјаснила у овоме правцу, па је на такво гледиште стао и Државни Савет решењем Бр. 6628 од 1907. године.

По нашем мишљењу, и судови и Савет греше, јер наш закон о порезу узима имање само толико у обзир, колико ће му оно послужити као основица за правилнији разрез пореза, а иначе личност сматра као дужника, и тако целокупна имовина његова служи као залога за порез, те је, по томе, и залога општа, па се цео порез може наплатити из кога било дела.

С обзиром на ово, и новчана примања појединаца могу бити предмет пречег права наплате државног пореза, без обзира на то, што је неко раније ставио забрану на иста.

Према овоме, није незаконит захтев одељења да се примање од Милоша задржи за дуговани порез Јанићијевићев.

Али, и ако признајемо да овај захтев пореске власти није незаконит, ми морамо признати да он није ни правичан.

Није правичан по томе, што је пореска власт прибегла једном средству за наплату пореза, којим власти не треба да се послужи. Да би лако дошла до наплате пореза од Јанићија и скинула једну дужност, власт с друге стране хоће да онемогући наплату приватног дуга Јанићијевог, управо да му помогне, да он избегне једну своју обвезу.

То, опет, нити сме нити може бити задатак државних власти.

И, да би се у овом случају правда задовољила, општински суд нека целу ствар представи Пореској Управи, а она ће, нема сумње, сама нагнати одељење да одустане од свога захтева и да наплату изврши у смислу чл. 107. закона о порезу.

II

Суд општине рајковачке, актом својим Бр. 922, пита:

„У овој општини има два мајдана, из којих се вади мрки угаљ за папне млинове и друге фабричке построје.

Суд моли уредништво за објашњење: да ли ова општина има права наплаћивати кантарину на угаљ, који се из мајдана вади, продаје и мери на сопственим вагама?“

— На ово питање одговарамо:

Чланом 15. правила о вршењу закона о општинској мерини од 6. марта 1896. г.

ПБр. 1415 и изменама и допунама ових од 3. децембра 1897. год. Бр. 8959, мрки и камени угаљ, лигнит и све руде у непрерађеном стању, ослобођени су мерине.

Према томе тај суд не може наплаћивати никакву мерину.

III

„Суд општине добродолске, актом својим Бр. 698, пита:

„Један грађанин ове општине, нашао је рој у шупљини грма једног свога мештавина, па је на грм ударио крет, обележавајући, тако, својину роја.

На дан два, после овога, приступио је вађењу роја из грма, али се тада показало, да се рој не може извадити докле се грм не просече.

Сопственик пак грма, неће да чује за просецање грма, јер вели ако има право на рој, нема право да му ништи грм, у толико пре што рој није побеглао из његове — находника — кошнице.

Како су законска наређења која говоре о роју, нејасна, суд моли уредништво за обавештење: да ли онај, чији је грм, мора дати да се грм просече, пошто се другчије не може извадити, и ако не мора, чији ће рој остати. Ако мора дати просецање грма, а призна му се право на штету, онда да ли ће се узимати цена целог грма или не?“

— На ово питање одговарамо:

Кад рој није од преседа онога који га је нашао, онда важе наређења § 241. грађанског закона.

Овај законски пропис изједначава ројеве са осталом дивљачи и признаје својину ономе који их нађе.

Али и ако не изречно, он ипак чини једно ограничење у томе, што ове ројеве везује за шуме, дакле места која не припадају појединим сопственицима, него су општа и приступачна свакоме.

Овакво схватање ове одредбе основано је још и по томе, што се и дивљач у опште признаје ономе који је ухвати или убије због тога, што није својина појединаца него општа.

Дода ли се овоме свему и то, да се ограниченост сопствености не претпоставља, онда се може са разлогом тврдити: да § 241. не важи кад се рој нађе, у приватном забрану и имању, тим више што је законом о лову чл. 38. забрањен лов по приватним имањима и изједначен са крађом.

Према свему овоме, рој се нити може тражити ни налазити по приватним имањима, пошто се у ова може ући само по дозволи сопственика, те тако се и за овај случај може одрећи право својине ономе што је рој нашао и грм закрстио.

Али ако би му се и признало право на рој, не може му се признати право и на уништај или кварење грма без накнаде.

Колика би, пак, накнада за грм била, то зависи од тога, колико ће он бити оштећен — цео или делимично.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Стеван Петровић, из Грошнице, још 25. пр. м-ца отишао је од своје куће у место звано „Дреновак“, одакле се ни до данас није вратио, нити се могао пронаћи. Стеван је стар 40 год. високог раста, смеђ, црних очију и бркова, смеђе косе, великог носа: од одећа има на себи: гаће и кошуљу, на глави шубару, а на ногама опанке и шарене вунене чарапе. — Акт начелства округа крагујевачког Бр. 14093.

Влајка, сина **Јанићија Николића**, зидара из Лазаревца, који је 5. тек. м-ца отумарао од своје куће, тражи начелник среза колубарског окр. београдског ради предаје родитељима. Влајко је стар 14 година, омален, црномањаст, пуног и округлог лица; на себи има платнени гуњ, беле панталоне, на ногама опанке. — Делеша начелника среза колубарског окр. београдског Бр. 10104.

Велимира Николића, из Жабара, тражи начелство окр. крагујевачког, ради издржања полицијског надзора. Велимир је стар 35 година, прилично развијен, црномањаст, малих бркова, по лицу мало роав, на себи има гуњ и чакшире од сукна, на глави војничку шајкачу, а на ногама опанке. — Акт начелства окр. крагујевачког Бр. 13899.

Иска све полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и пронађене унуте именованим властима, које су тражење захтевале.

П О Т Е Р Е

Милутин Смољовић, из Љеца у срезу јабланичком, чију смо потерницу изнели у прошлом броју листа, још није ухваћен; с тога

износимо његову фотографију, ради што лакшег проналажења. Он је због крађе био у притвору код начелника среза студеничког. — Акт начелника среза студеничког Бр. 9525.

Илија М. Дачић, тежак из Дугог Поља, који одговара за крађу стоке код начелника среза бањског, налази се у бегству. Илија је стар 22 године, плавих очију, жућкастих бркова, у опште плав, дебelih усана; у сељачком је оделу. — Акт начелника среза бањског Бр. 7167.

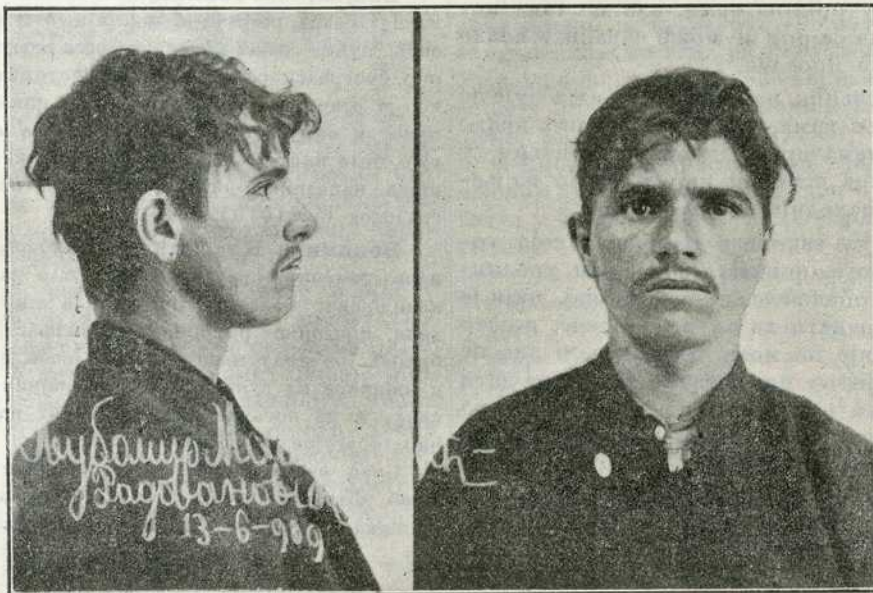
Цветко Станковић, Петар Јанковић, Ставра Станковић, Петко Пауновић, Таса Митровић и Јанча Митровић, сви Цигани из Берића, по извршеној горосечи у срезу добричком, побегли оу незнано куд. — Акт начелника среза добричког Бр. 8228.

Љубомир М. Радуловић — Радовановић, из Вуковца среза хомољског окр. пожа-

ркиног система, мод. 80 сер. ж. Бр. 5423. Зликовци су побегли ка планини „Столови“, а били су у црном оделу. — Акт начелника среза жичког Бр. 14916.

Милорад Марјановић, из Минорца, украо је своје газди Стојану Госпивићу, из Врелаца, једну пушку двоцевку и једну зобницу, на побегао. Он је стар 25 година, висок, црномањаст, брија се, у лицу сувољав. Од одела има: гуњ, копоран и сељачку кошуљу и гаће, на глави шајкачу, а на ногама опанке. — Делеша начелника среза колубарског окр. београдског Бр. 10242.

Гвозден Јовановић, звани „Гоља“, коцкар, провалио је среску апсану и побегао. Он је

ревачког, осуђеник пожаревачког казненог завода, ноћу између 9. и 10. тек. м-ца побегао је из Љубичева, где је био на раду. Он је стар 21 годину, средњег стаса, жућкасто-зелених очију, смеђе косе, смеђих обрва и бркова, округлих образа; од особенних знакова има: белегу од посекотине у облику праве линије, правца косог, величине 1 см. на превоју десне шаке, страни антериорној; од одела понео је собом украден иберциер голубије боје и црне панталоне. — Делеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 2768.

Непознати крадљивац ушао је у дворште г. Стојана Протића, министра финансија, и украо: један никелен посађавник у обанку чуна, који на средини има у емалу израђено цвеће, и шест сребрних кашичица за слатко. — Акт Управе града Београда Бр. 33226.

Коста Малетић, радник, одговара код кварта пализушког за тешку телесну повреду. Он је стар 22 године, малог стаса, пуп, црномањаст, малих црних бркова; на себи има жућкаст капут и панталоне, а на глави при шешир. — Акт Управе града Београда Бр. 32849.

Никола Т. Станковић, из Разгојне, по извршеној опасној крађи побегао је. Он је стар 23 године, високог раста, прилично развијен, у опште црномањаст, малих бркова; у сељачком је оделу. — Делеша начелника среза лесковачког Бр. 16189.

Непознати зликовци 9. тек. м-ца пресели су на путу Агатона Милошевића, из Матаруге, и отели му државну пушку, маузер-

црномањаст, образа округлих, стаса малог, бркова малих, обријан. Од одела има копоран, сељачку кошуљу и гаће, на глави црни мекан шешир, а на погама опанке. — Делеша начелника ср. колубарског окр. београдског Бр. 10396.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају пропадаска стражарио их унуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или делеша.

УХВАЋЕНИ

Петар Павловић, осуђеник пожаревачког казненог завода, и Милутин Занковић, из Барајева, чије смо потернице изнели у бр. 28. „Полицијског Гласника“, ухваћени су, те је престала потреба за даљим њиховим тражењем.

УБИЈЕН

Анђелка Миловановића, из Средњева, који се био одметнуо од власти и извршио неколико убистава, убила је жапдармеријска потера.

Ближе податке о његовим злочинним делима и његовој погибији пружићемо читаоцима у броју за овим.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 13. и 14. тек. м-ца непознати крадљивци украли су два вола Василију Лупићу, тежаку из Орашца. Волови су матори по 8 год. оба су сиве длаке, а један је ровашен у оба уха. — Делеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 15079.

Ноћу између 7. и 8. тек. м-ца непознати крадљивци украли су једног коња и једну кобилу Радивоју Црногорцу, из Буковика. Коњ је матор 9 година, висок 1.49 м., врне длаке, са жигом „в“; кобила је матора 8 година, висока 1.46 м., отворено доратасте длаке, такође са жигом „в“. Исти су крадљивци украли једну кобилу Радоју Јеремићу, из Буковика. Кобила је матора 8 година, висока 1.42 м., отворено доратасте длаке, на челу мало цветаста, са жигом положено „т“. Делеша начелника среза јасеничког окр. крагујевачког Бр. 14854.

5. тек. м-ца непознати крадљивац украо је једног коња Светозару Селачком, из Жаркова. Коњ је матор 10 година, доратасте длаке, малог подсеченог репа, са жигом „О“. — Акт начелства окр. београдског Бр. 5726.

Ноћу између 8. и 9. тек. м-ца украдена је једна кобила Михајлу Крстићу, и једна Глиши Богдановићу. Прва је кобила матора 10 година, а друга 13 година; обе су доратасте длаке. — Делеша начелника среза ражањског Бр. 7037.

Непознати крадљивци украли су две кобиле Милутину Марјановићу. Једна је кобила матора 8 година, затворено-доратасте длаке, а друга је матора 6 година, отворено доратасте длаке, са жигом положено „К“. — Делеша начелника среза ражањског Бр. 7045.

3. тек. м-ца непознати крадљивац украо је једног коња Ђорђу Ђуровићу, среском служитељу. Коњ је матор 7 година, омалец, зелене длаке, подсеченог репа, поткован немачким ковом, рамље, жигосан је жигом „В“. — Акт начелника среза пожешког Бр. 7847.

5. тек. м-ца непознати крадљивац украо је једну кобилу Јакову Петровићу. Кобила је матора 5 година, без роваша, са жигом „В“. — Акт начелства окр. пожаревачког Бр. 10289.

Љубомиру Недељковићу, из Даросаве, украдена је 7. овог м-ца једна доратаста кобила, матора 6 година, висока 1.43 с.м. са жигом положено „К“, у задње ноге пугаста. — Делеша начелника ср. колубарског окр. београдског Бр. 10452.

Ноћу између 9. и 10. ов. м-ца украдена је кобила Ђорђа Мишића, из Дубоке. Она је длаке доратасте, матора 5 година, без роваша. — Делеша начелника ср. млавског Бр. 13327.

Станоју Јоксимовићу, из Бистрице, украдена је једна крава длаке сиве, матора 8 година, буласта, без роваша. — Делеша начелника среза млавског Бр. 13324.

Ристи Николићу, овчару из Н. Села, украдено је у планини Јастребцу 30 брава овнова и оваца. Од ових су два овна двогодишњаци, а остало једногодишњаци. Свих тридесет брава црни су а овце су јалове. Сва покрадена стока ровашена је: десно уво с обе стране засечено а лево расцепљено, код левих је лево уво и зарубљено. — Делеша начелника среза добричког Бр. 8461.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.